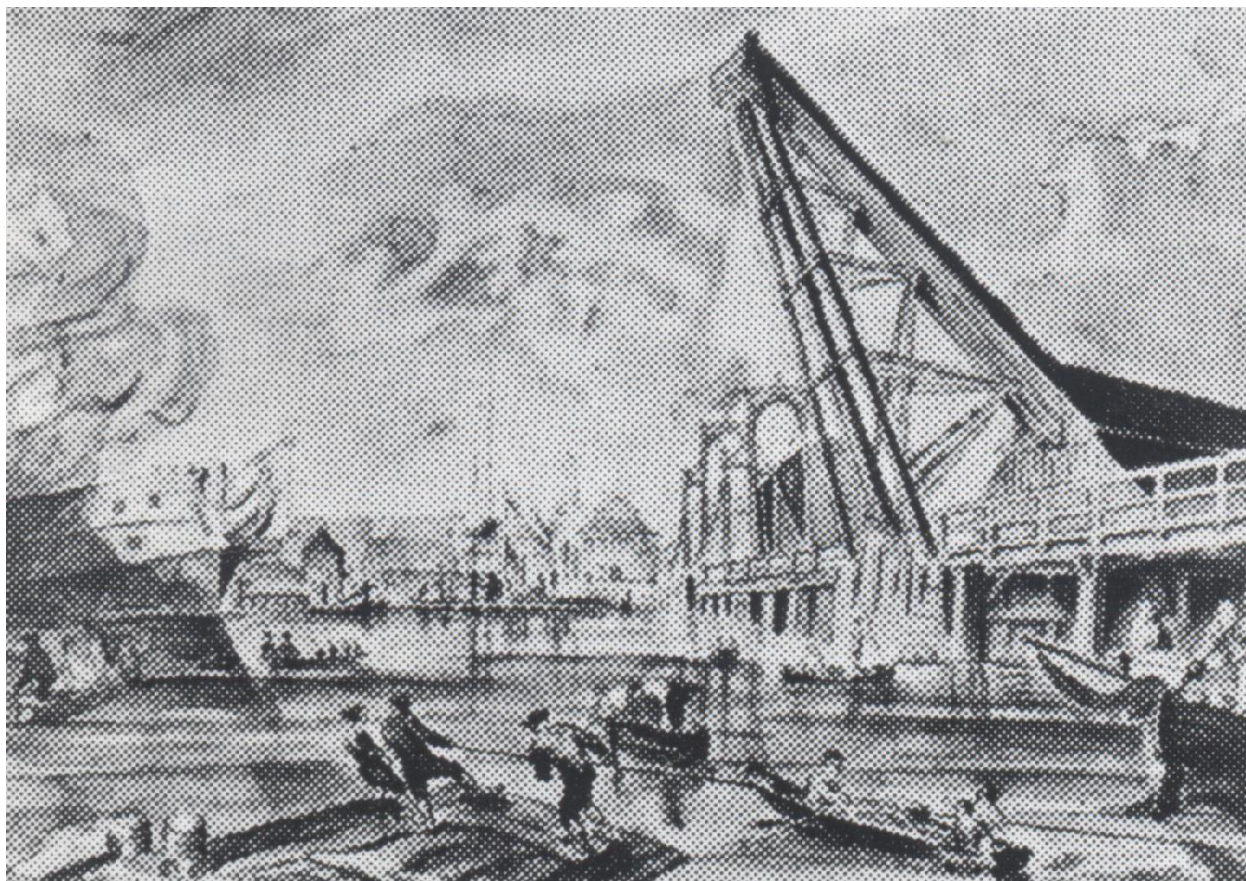

Branden i Kranboden 30 oktober 1969

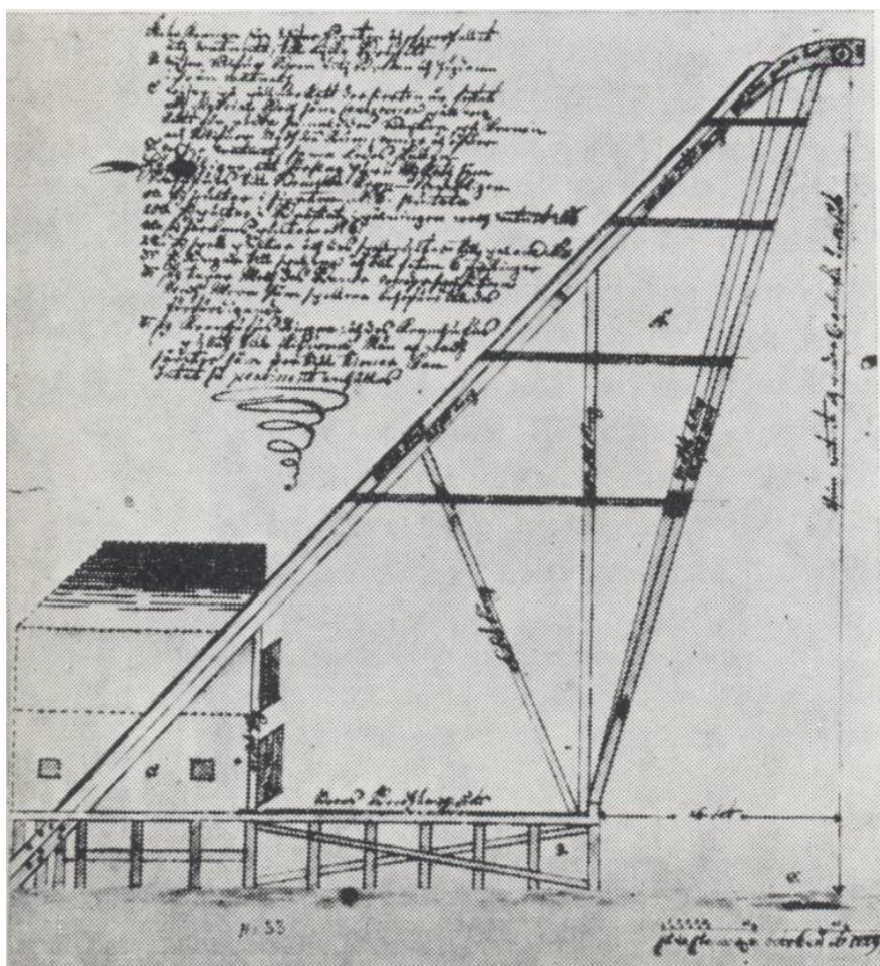
Gamla Kranboden, skeppsbron. Akvarell Elias Martin från slutet 1700-tal

I Varvet Runt Nr 4 från 1969 kunde vi läsa om att varvet haft 2 stora bränder på 70 dagar. Den 30 oktober 1969 brann varvets näst äldsta byggnad, den gamla kranboden från 1730 ner till grunden. Brandorsaken var troligen rökning i kombination med den mycket kraftig vinden som då rädde med 16-20 m/sek i vindbyarna.

Kranboden vid skeppsbron sammanbyggdes med den gamla mastkranen från 1729 som var i bruk fram till 1870-talet. Det var denna kran som ombyggd och utbyggd var varvets enda stora kran fram till 1806 då den stora mastkranen togs i bruk. Själva kranen revs först 1889, men kranboden stod kvar.

Kranboden användes i flera år för förvaring av master segel och tågvirke för de mindre båtarna.

Orsaken till branden var troligen rökning, som var mycket vanligt vid den här tiden, då rökning var tillåten i princip överallt.

Ritning av mastkranen på flottans skeppsbro 1729

Flottans skeppsbro 1955 då kranboden fortfarande fanns kvar före branden 1969

2 bränder på 70 dagar

TVÅ BRÄNDER PÅ 70 DAGAR

Efter att ha varit förskonad från större bränder under mer än två årtionden har vi nu på kort tid haft två förödande bränder inom varvsområdet (tillbud har förvisso icke saknats de senaste 20 åren men har kunnat begränsas till småbränder eller enbart tillbud).

Den första branden inträffade den 20 augusti i år strax efter kl 0100 på natten. Den började i ett laddningsaggregat för eltruckar i transportavdelningens verkstad vid port 17. Efter upptäckten fick branden ett mycket snabbt förlopp och byggnaden kunde ej räddas. Värdet av det brunna uppgick till ca 1 milj. kronor. Det mesta var dock försäkrat. Som ett kuriosum kan nämnas att den 17 maj 1940 brann dåvarande målarverkstaden — belägen på samma plats som den nu brunna byggnaden.

Den andra branden utbröt på eftermiddagen den 30 oktober i kranboden vid flottans skeppsbro. Det var varvets näst äldsta byggnad — uppförd 1730 — som inom loppet av någon timme förstördes fullständigt. Den uppfördes i direkt anslutning till varvets äldsta mastkran, som restes redan 1719 och var i bruk till in på 1870-talet.

Byggnaden användes sedan flera år för

förvaring av master, segel, tågvirke och annan utrustning för de mindre båtar som förvaltas av ekipagesektionen.

Brandorsak troligen rökning.

Trots att byggnaden låg på bara något 100 m avstånd från brandstationen och med obegränsad tillgång på släckningsvatten samt en snabb alarmering så snart rök började tränga ut vid taknocken kunde en stor brandkårsinsats ej rädda den delvis beroende på den mycket starka vind som rådde, 16-20 m/sek i byarna.

Det ger en tankeställare. Vi har flera gamla ur kulturhistorisk synpunkt oersättliga byggnader inom varvet. Det är vår skyldighet att värna om dem. Den största faran för dem är "den eld som kommit lös och benämnes brand". Sådana byggnader som repslagarbanan, vassskjulet, hampförrådet m fl är mycket sårbara ur brandsynpunkt. Hjälp alltså till att skydda dem genom att respektera rökningförbud och andra skydds- och ordningsbestämmelser.

De två ovannämnda bränderna har som väl är ej medfört personskador, men risken för sådana är alltid betydande vid industribränder.

Att försöka hålla branden borta från vårt företag är således även en viktig arbetarskyddsåtgärd.

